

ALLE KINDEREN TELLEN MEE!

*Een eerste opzet voor een nieuwe integrale kindregeling
in de gemeente Dalfsen.*

Gemeente Dalfsen, 8 maart 2017

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	p. 2
2. Klijsma middelen	p. 3
3. Huidige regelingen voor kinderen gemeente Dalfsen	p. 3
4. Kinderarmoede, meer dan een financieel probleem	p. 6
5. Cijfers	p. 7
6. Inzichten uit de hersenwetenschap	p. 11
7. Input maatschappelijke organisaties	p. 12
8. Suggesties/best practices	p. 15
9. Tijdpad vervolgproces	p. 18

1. INLEIDING

Bij het bespreken van de evaluatie van het armoede- en schuldenbeleid in de commissie vergadering van 21 november 2016 is door wethouder Von Martels toegezegd terug te komen bij de raad over de invulling van het extra landelijke budget voor kindregelingen, de Klijsma middelen. De gemeente Dalfsen kent op dit moment verschillende regelingen voor kinderen. Het plan dat nu voor u ligt is niet bedoeld om de Klijsma middelen in te zetten voor opnieuw een losstaande regeling voor kinderen, maar om toe te werken naar één integrale kindregeling waarbij relevante partijen met elkaar samenwerken. Om tot een integrale kindregeling te komen is meer tijd, verdieping en input vanuit maatschappelijke partijen uit de gemeente noodzakelijk. Dit plan vormt hiertoe een eerste opzet. In een brief van 8 februari 2017 roept de sociale alliantie u als raadsleden op de Klijsma middelen niet te gebruiken voor verdringing van bestaand beleid. Aan deze oproep geven we in dit plan graag gehoor. Om tot één integraal plan te komen is het echter noodzakelijk om stil te staan bij de huidige kindregelingen die de gemeente kent en deze regelingen waar mogelijk te verbeteren. Dit voorliggende plan om toe te werken naar een integrale kindregeling kent daarom drie sporen:

Kaders schetsen

In dit plan zijn een aantal kaders en denklijnen als voorzet opgenomen om te komen tot een integrale kindregeling. Graag roepen wij u als raadsleden op om op basis van dit voorliggende plan aan te geven waar volgens u de focus op moet komen te liggen bij de ontwikkeling van een integrale kindregeling.

Verbeteren huidige kindregeling

De gemeente Dalfsen kent op dit moment verschillende regelingen voor kinderen die opgroeien in armoede. Dit plan staat stil bij deze regelingen en geeft suggesties om de huidige regelingen waar mogelijk te verbeteren en hier aandacht aan te geven binnen de nieuw te ontwikkelen kindregeling.

Input maatschappelijke organisaties

Om te komen tot het plan dat nu voor u ligt zijn de afgelopen weken een aantal verkennende gesprekken gevoerd. De input hieruit vindt u terug onder punt 6. Om te komen tot een definitief voorstel voor invulling van de nieuwe kindregeling is het noodzakelijk de komende maanden in gesprek te gaan met meerdere partijen en de input/verdieping uit deze gesprekken te verwerken in het definitieve voorstel.

2. KLIJNSMA MIDDELEN

In een kamerbrief van 11 november 2016 kondigde staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Jetta Klijnsma aan dat het kabinet vanaf 2017 ieder jaar 85 miljoen euro extra ter beschikking stelt aan gemeenten om alle kinderen in staat te stellen mee te kunnen doen. Verdeeld naar rato van het aantal kinderen in de gemeente dat opgroeit in een gezin met een laag inkomen ontvangt de gemeente Dalfsen hiervan jaarlijks €78.890,-¹. De Klijnsma middelen zijn bedoeld om extra activiteiten en voorzieningen op te zetten voor kinderen uit arme gezinnen. In de verschillende Kamerbrieven zijn een aantal kaders terug te vinden die de staatssecretaris meegeeft als voorwaarden voor het inzetten van de extra middelen, te weten:

Kinderen 0-18

Het geld is bestemd voor benodigheden voor kinderen in de leeftijd van 0-18 jaar die zij missen door gebrek aan geld.

Voorzieningen in natura

Het Rijk en gemeenten hebben de ambitie geformuleerd zich in te spannen om alle kinderen in armoede te bereiken en te ondersteunen met voorzieningen in natura. Te denken valt aan schoolspullen, sportattributen, lidmaatschap van (muziek) vereniging, zwemles, vakantie activiteiten of een abonnement op de bibliotheek.

Aanvullend op bestaand beleid – oproep Sociale Alliantie

De inzet van de middelen mag niet zorgen voor verdringing van bestaand beleid. De extra middelen dienen als een aanvullende impuls.

Vergroten bereik

Er blijkt winst te behalen in het in beeld krijgen en bereiken van kinderen. Het vergroten van het bereik en het tegengaan van niet-gebruik verdient extra aandacht en inzet. Het is essentieel dat kinderen zelf, hun ouders en de omliggende netwerken weten dat er extra mogelijkheden voor ondersteuning binnen de gemeente zijn en waar ze die kunnen aanvragen.

Betrek kinderen

Het is belangrijk dat de stem van kinderen zelf tijdens het proces wordt gehoord. Kinderen weten als geen ander wat kinderen in armoede nodig hebben om kansrijk te kunnen opgroeien.

Samenwerking integraal

Gemeenten worden nadrukkelijk opgeroepen om op lokaal niveau samen te werken met maatschappelijke organisaties als Stichting Leergeld, het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds, Fonds Kinderhulp en Stichting Jarige Job. Het is daarbij van belang dat partijen een gezamenlijk aanbod ontwikkelen zodat er één aanspreekpunt komt.

3. HUIDIGE REGELINGEN VOOR KINDEREN GEMEENTE DALFSEN

De gemeente Dalfsen kent binnen het huidige armoede- en schuldenbeleid drie verschillende regelingen, te weten de kindregeling, het jeugdsportfonds en het jeugdcultuurfonds.

Kindregeling

De kindregeling is bedoeld voor kinderen tussen 2 en 18 jaar om mee te kunnen doen aan sport, cultuur, schoolactiviteiten, e.d. De inkomensgrens voor deze regeling is 110% van de bijstandsnorm en de vergoeding bestaat uit maximaal €400,- per kind per jaar, waarvan €150,- in de vorm van een

¹ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (December, 2016). *Decembercirculaire 2016*. Pagina 31.

kindercadeaubon wordt toegekend. Het principe van het bestaan van ondersteuning voor kinderen in de zin van een kindercadeaubon wordt positief ontvangen: *“Ik kan door de kindercadeaubon toch de duurdere schoolagenda kopen, zodat mijn kind niet uit de toon valt op school” (geanonimiseerd)*. Echter, de gemeente ontvangt tegelijkertijd ook veel negatieve signalen ten aanzien van de kindercadeaubon, te weten:

Communicatie

De gemeente krijgt signalen binnen die erop duiden dat niet alle winkelmedewerkers op de hoogte zijn van het bestaan van de kindercadeaubon. Als gevolg hiervan heeft de gemeente Dalfsen in januari 2017 een poster verstuurd naar ondernemers met het verzoek deze te verspreiden in de kantine of bij een koffiezetapparaat. Op de poster staan de uitgangspunten van de kindercadeaubon vermeld. Om de bon nog beter onder de aandacht te brengen heeft de Bert Sepers van de speelgoedbank voorgesteld stickers te ontwikkelen die ondernemers op de deur kunnen plakken zodat duidelijk is dat de kindercadeaubon ingeleverd kan worden in de winkel.

Stigmatiserend effect

Vanwege het feit dat de bon bestempeld is als minima bon, gaat er een stigmatiserend effect uit van de bon. Dit stigmatiserende effect wordt versterkt door de communicatieproblemen. Doordat winkelmedewerkers niet op de hoogte zijn van het bestaan van de kindercadeaubon, moet een cliënt aan een winkelmedewerker uitleggen waarvoor hij/zij de bon inlevert - wat als zeer stigmatiserend wordt ervaren. Ander signalen duiden erop dat winkelmedewerkers onderling communiceren over klanten die een kindercadeaubon inleveren, dat vormt gezien de gevoeligheid van het onderwerp en het schaamtegevoel dat aanwezig is bij gebruikers een onwenselijke situatie.

Ten goede aan kinderen?

Signalen van zowel betrokkenen als ondernemers duiden erop dat de kindercadeaubon niet altijd direct ten goede komt aan kinderen. Zo wordt de bon ingeleverd voor boodschappen, zonder dat bij deze boodschappen kindgerichte producten zitten. Medewerkers die het belangrijk vinden dat de bon daadwerkelijk ten goede komt aan kinderen spreken cliënten hierop aan waardoor onwenselijke discussies in de supermarkt ontstaan waar ondernemers zich geen raad mee weten. Op dit moment kan de kindercadeaubon ingeleverd worden bij ondernemingen die zijn aangesloten bij Ondernemersvereniging Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld. Cliënten zijn echter van mening dat een autogarage niet thuishoort op een lijst met ondernemingen waar kindercadeaubonnen ingeleverd kunnen worden.

Administratie

Minimale administratieve rompslomp bij declaratie/facturatie vormde het uitgangspunt bij de ontwikkeling van de kindercadeaubon. In de praktijk blijkt het tegengestelde hiervan waar en gaat het proces van toekenning tot uitbetaling gepaard met veel uitvoeringskosten voor zowel gemeente als ondernemer. Ondernemers moeten omwille van verantwoording en vanwege de fraudegevoeligheid van de bon bijvoorbeeld alle kindercadeaubonnen individueel bewaren en inscannen met daarbij een verzamelfactuur aan de gemeente.

Audit advies gemeente Dalfsen 21 december 2016

Uit de audit blijkt dat de uitvoering van de kindercadeaubon in het jaar 2016 niet voldoet aan de gestelde eisen en meerdere verbeterpunten noodzakelijk zijn, aanbevelingen van de accountant hebben onder ander betrekking op:

- De bonnen zijn eenvoudig te kopiëren;
- Uitgifte heeft plaatsgevonden met gekopieerde afhaalbewijzen, niet de definitieve beschikking;
- Registratie is onvoldoende geborgd en vindt in het geheel niet plaats na binnengekomen declaraties waardoor controle achteraf op volledigheid en fraude niet mogelijk is;
- Ingeleverde bonnen worden door ondernemers niet onbruikbaar gemaakt.

In het audit advies staat onder andere de suggestie om het invoeren van een elektronische gemeente Dalfsen pas te onderzoeken.

Gezien bovenstaande aandachtspunten is het voornemen om de bon niet op huidige wijze voort te zetten voor het jaar 2018, maar te komen met een alternatief als onderdeel van de nieuwe kindregeling met daarbij aandacht voor bovenstaande kritieke punten.

Jeugdsport- jeugdcultuurfonds

De gemeente Dalfsen is sinds 1 juli 2013 aangesloten bij het Jeugdsportfonds en vanaf medio september 2014 bij het Jeugdcultuurfonds. De vergoedingen van beide fondsen worden rechtstreeks betaald aan de verenigingen of leveranciers waardoor het geld direct ten goede komt aan kinderen. Op provinciaal niveau worden backoffice werkzaamheden verricht voor de aangesloten gemeenten in Overijssel. Het voornemen is om de komende tijd met het jeugdsportfonds, jeugdcultuurfonds en de daarbij horende ambassadeurs in gesprek te gaan om te komen tot een integraal aanbod. En over hoe regelingen in de gemeente Dalfsen beter onder de aandacht kunnen worden gebracht zodat het gebruik van beide regelingen toeneemt. De ervaring onder consultants leert dat het gebruik gering is vanwege het feit dat er een extra uitvoeringsorganisatie betrokken is die niet op gemeentelijk maar provinciaal niveau taken uitvoert. Mocht het bieden van een integraal aanbod daardoor niet mogelijk zijn, dan kan eveneens overwogen worden om de uitvoeringskosten te besparen en de uitvoering als gemeente zelf voor rekening te nemen.

Jeugdsportfonds

- Contributie & sportattributen
- Maximaal €225,- per 12 maanden per kind/sportseizoen
- Kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar
- Maximaal 110% van het wettelijk sociaal minimum

Jeugdcultuurfonds

- Leskosten als kosten voor aanschaf/huur materialen, kleding en/of instrumenten
- Maximaal €425,- per 12 maanden per kind
- Kinderen in de leeftijd van 6 tot 17 jaar
- Maximaal 110% van het wettelijk sociaal minimum

Platform Stil Leed

In haar Kamerbrief geeft Jetta Klijnsma aan dat niet alle kinderen voldoende in beeld zijn bij gemeenten of dat hun ouders niet kunnen/durven aankloppen voor ondersteuning: *“Leeftijd, schaamte, gezondheid of gezinsomstandigheden kunnen de weg naar gemeentelijke ondersteuning belemmeren. Kinderen mogen hier niet de dupe van zijn”*². Bij de bespreking van de Voorjaarsnota in de Raadsvergadering van 23 juni 2016 werd extra aandacht gevraagd voor armoede onder agrariërs. De gemeente Dalfsen kent een uitgestrekt buitengebied. Vermoedelijk is juist ook daar sprake van financiële problematiek. Op 4 oktober 2016 is op initiatief van Stimuland en de gemeenten Dalfsen, Hardenberg en Ommen een avond voor erfbetreders gehouden met als doel financiële en psychische problematiek onder de aandacht te brengen en problemen in een vroeg stadium te signaleren. Op 9 januari 2017 is daar het platform Stil Leed uit voortgekomen. Als gemeente zijn we nauw bij dit platform betrokken en voornemens om de nieuwe kindregeling juist ook hier onder de aandacht te brengen zodat zoveel mogelijk kinderen in zicht zijn en hun ouders kunnen/durven aankloppen voor ondersteuning. Daarnaast willen we het platform vragen om input te geven voor de nieuw te ontwikkelen kindregeling.

² Jetta Klijnsma. (September, 2016). *Kamerbrief Kansen voor alle kinderen*. Pagina 4/5.

4. KINDERARMOEDE, MEER DAN EEN FINANCIËEL PROBLEEM

Kinderarmoede kan worden gezien als een fenomeen waarbij de ongelijkheid van kansen het meest expliciet en openlijk wordt getoond³. Armoede in ontwikkelde landen als Nederland wordt vaak in relatie geplaatst tot het algemene welvaartsniveau van de samenleving waar men deel van uitmaakt. Vaak wordt de definitie van armoede daarbij enkel beperkt tot een financieel probleem. Zo gebruiken het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) en het Centraal Bureau voor de Statistiek de volgende definitie voor armoede: *“Iemand is arm als hij/zij over een langere periode niet de middelen heeft om te kunnen beschikken over wat in zijn samenleving minimaal noodzakelijk is”*⁴. Een definitie waarbij enkel de financiële kant centraal staat omvat niet de volledige armoedeproblematiek. Eurochild en het Europese anti-armoede netwerk gaan uit van de volgende definitie: *“Kinderen leven in armoede als het inkomen en de middelen die beschikbaar zijn voor hun opvoeding zo ontoereikend zijn dat ze worden uitgesloten van een levensstandaard die aanvaardbaar wordt beschouwd in de maatschappij waarin zij leven en die onvoldoende is om te zorgen voor hun sociale, emotionele en fysieke welzijn en ontwikkeling”*⁵. Deze definitie laat zien dat armoede naast een financieel probleem ook een probleem van sociale uitsluiting is.

Sociale uitsluiting

Van sociale uitsluiting is sprake als iemand op meerder vlakken aansluiting mist met de maatschappij. Sociale uitsluiting voor kinderen betekent uitsluiting in de maatschappij van kinderen. Het is daarom van belang dat de kinderjaren worden gezien als een sociale ervaring op zich met eigen normen en gewoonten en andere eisen ten aanzien van participatie en uitsluiting dan voor volwassenen⁶. Bij sociale uitsluiting kunnen twee hoofddimensies onderscheiden worden waarop een kind achtergesteld kan zijn, het sociaal-culturele vlak en het financieel-economische vlak. Bij het sociaal-culturele vlak gaat het om onvoldoende participatie en onvoldoende integratie, bij het financieel-economische vlak om materiële deprivatie en onvoldoende toegang tot sociale grondrechten⁷.

Sociale participatie

- **Ongeorganiseerd:**
 - Bezoek familie/vrienden
 - Vieren verjaardag
 - Spelen vrienden
 - Speel- ontmoetingsplekken
 - Uitjes (musea/theater/film)
- **Georganiseerd:**
 - Lidmaatschap sport/cultuur
 - Vrijwilligerswerk
 - Muziekles
 - Activiteitenclubs

Normatieve integratie

- Onderschrijven van waarden & normen
- Volgen van wet-regelgeving
- Geen delinquent gedrag:
 - stelen
 - spijbelen
 - pesten
 - vernieling
 - geweld

³ Bradbury, B., Jenkins, S.P., Micklewright, J. (2007). *The Dynamics of Child Poverty in Industrialized Countries*. Cambridge: University Press.

⁴ SCP & CBS. (2013). *Armoedesignalement*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek & Sociaal en Cultureel Planbureau. P. 44.

⁵ Eurochild & European Anti-Poverty Network. (2013). *Towards children's well-being in Europe, explainer on child poverty in the EU*. Brussel: Eurochild & EAPN.

⁶ Ridge, T., Millar, J. (2000). Excluding Children: Autonomy, Friendship and the Experience of the Care System. *Social Policy & Administration*, 34 (2), 160-175.

⁷ Guiaux, M., Roest, A., Iedema, J. (2011). *Voorbestemd tot achterstand? Armoede en sociale uitsluiting in de kindertijd en 25 jaar later*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Materiële deprivatie

- Geen nieuwe kleding/schoenen
- Niet kunnen deelnemen aan sport
- Geen volwaardige maaltijd
- Niet jaarlijks op vakantie
- Geen spaargeld
- Geen verjaardagscadeaus

Toegang sociale grondrechten

- Veilige leefomgeving (overlast in de buurt, veiligheid thuis)
- Gezondheidszorg (orthodontie)
- Onderwijs (stimuleren door te studeren)
- Huisvesting

Het is belangrijk om in de ontwikkeling van de nieuwe kindregeling te komen tot een aanbod waarin een combinatie van bovenstaande vier factoren in terug te zien is om sociale uitsluiting bij kinderen in armoede tegen te gaan.

5. CIJFERS

De belangrijkste indicator voor armoede is het inkomen dat een huishouden kan besteden. Het CBS heeft een tool ontwikkeld waarmee het percentage huishoudens met een laag inkomen en een langdurig laag inkomen op wijkniveau wordt weergegeven. Het CBS gaat daarbij uit van de wijkindeling van 1 januari 2015⁸. Door deze tool ontstaat meer inzicht in de verdeling van armoede verspreid over de gemeente Dalfsen. Een **laag inkomen** is een inkomen dat, omgerekend naar een inkomen van een alleenstaande, een lagere koopkracht vertegenwoordigt dan een bedrag van €12.255,- euro per jaar, €1.021,- per maand (in prijzen van 2014). Als een huishouden gedurende 4 jaar of langer een laag inkomen heeft is er sprake van een **langdurig laag inkomen**. Tabel 1 geeft een overzicht van de verdeling in de gemeente Dalfsen:

⁸ CBS. (Februari, 2017). *CBS Armoede en sociale uitsluiting, regionale cijfers 2014*. Opgehaald van: <http://cbsnl.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=a11b6e0e397843a0a6ae6cfd8867cc99>.

Tabel 1: Percentage huishoudens met een laag inkomen en een langdurig laag inkomen per wijk in de gemeente Dalfsen

Percentage huishoudens met een laag inkomen per wijk (2014)

Kernen	
Dalfsen kern	5.1%
Dalfsen buitengebied	7.3%
Oudleusen	8.3%
Hoonhorst	4.2%
Lemelerveld	4.7%
Leusenerveld	5.7%

Percentage huishoudens met een langdurig laag inkomen per wijk (2014)

Kernen	
Dalfsen kern	1.6%
Dalfsen buitengebied	0.9%
Oudleusen	2.4%
Hoonhorst	1.0%
Lemelerveld	1.0%
Leusenerveld	1.4%

In bovenstaande tabel is te zien dat Oudleusen het hoogste percentage huishoudens met een laag inkomen heeft, gevolgd door Dalfsen buitengebied, Leusenerveld (Nieuwleusen) en Dalfsen kern. Het percentage huishoudens met een langdurig laag inkomen is in Dalfsen buitengebied echter een stuk lager. Het percentage huishoudens met een langdurig laag inkomen blijft het hoogste in Oudleusen, gevolgd door Dalfsen kern.

Kinderen met kans om op te groeien in armoede

In tabel 2 worden de meest recente CBS cijfers⁹ (februari 2017) weergegeven met daarin informatie over kinderen van 0 tot 18 jaar die kans hebben om op te groeien in armoede. De cijfers zijn afkomstig van het Regionaal Inkomensonderzoek (RIO). Het CBS hanteert als maatstaven de lage inkomensgrens en het sociaal minimum. In de tabellen gaat het om kinderen die opgroeien in een huishouden, bestaande uit één of twee ouders met ten minste één thuiswonend kind, waar de hoogte van het inkomen tot maximaal 120% van het sociaal minimum bedraagt. De cijfers laten zien dat binnen de gemeente Dalfsen het aantal kinderen met kans op armoede in de leeftijdscategorie 0-6 jaar afneemt en bij kinderen in de leeftijdscategorie 12-18 jaar toeneemt. Daarom is het voorstel is om in de nieuw te ontwikkelen kindregeling met name ook aandacht te geven aan deze leeftijdscategorie.

Brede doelgroep

Het armoedebeleid richt zich veelal tot uitkeringsgerechtigden, terwijl de laatste jaren 'nieuwe' groepen inwoners met financiële problemen te maken hebben. Voorbeelden hiervan zijn zzp'ers, werklozen en mensen met schulden. Ouders die in een minnelijke schuldregeling hebben, beschikken over een besteedbaar inkomen die op of onder het minimum inkomen ligt, ongeacht hun werkelijke netto inkomen. De aflosregeling wordt berekend en vastgesteld tot de beslagvrije voet. De Kinderombudsman is van mening dat voorzieningen voor kinderen beschikbaar moeten zijn voor iedereen tot achttien jaar, die opgroeit in een huishouden met een besteedbaar inkomen onder de

⁹ Jeugdmonitor CBS StatLine. (Februari, 2017). *Kinderen met kans op armoede; 0 tot 18 jaar, regio's*. Opgehaald van: <http://jeugdstatline.cbs.nl/Jeugdmonitor/publication/?DM=SLNL&PA=20015NED&D1=a&D2=0,8,104&D3=a&HDR=T&STB=G2,G1&VW=T>

norm van 120% van het sociale minimum.

Armoedeval

De armoedeval is het fenomeen dat het voor mensen met een laag inkomen niet loont om betaalde arbeid te aanvaarden, vanwege het verlies van rechten op allerlei inkomensondersteunende maatregelen. Het inkomen van minima kan verkregen worden uit een bijstandsuitkering, ouderdoms-uitkering, werkloosheidsuitkering, inkomen uit arbeid dan wel onderneming, of een uitkering wegens ziekte dan wel arbeidsongeschiktheid. Bij mensen met een volledig arbeidsongeschiktheid (en bij een ouderdomsuitkering) bestaat echter geen enkel perspectief op werk. Verder heeft een belangrijk deel van de bijstandspopulatie een ontheffing van de arbeidsplicht. Per saldo leeft maximaal 50% van de minima in een situatie waarbij het aanvaarden van werk een reële optie is. Versobering van minimabeleid leidt voor de minima, voor wie het aanvaarden van werk geen optie is, uitsluitend tot een verslechterde inkomenspositie. En feitelijk geldt dit voor alle minima, omdat gebleken is dat de armoedeval minder vaak een belemmering is voor het aanvaarden van werk dat wordt aangenomen¹⁰. Bovenstaande betekent dat aangenomen kan worden dat kindregelingen de armoedeval voor minima niet vergroten. Kinderen zijn daarnaast niet verantwoordelijk voor de inkomenspositie van ouders/verzorgers.

¹⁰ Binnenlands Bestuur/Sociaal (Juli 2012).

Tabel 2: Kinderen met kans op armoede, 0-18 jaar, Nederland/Overijssel/Gemeente

Totaal aantal minderjarige kinderen 0-18 met kans op armoede										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Nederland	12.0%	11.3%	10.5%	11.3%	11.9%	12.2%	12.6%	12.9%	13.0%	
Overijssel	10.3%	9.7%	9.1%	10.0%	10.4%	10.5%	10.9%	11.2%	11.3%	
Gemeente Dalfsen	4.7%	6.0%	5.3%	5.6%	6.2%	6.2%	6.1%	6.5%	5.9%	

Kinderen van 0-6 met kans op armoede										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Nederland	10.8%	10.0%	10.5%	9.4%	10.1%	11.1%	11.6%	11.9%	12.0%	
Overijssel	9.2%	8.7%	9.1%	8.0%	8.9%	9.5%	10.0%	10.2%	10.5%	
Gemeente Dalfsen	4.0%	6.2%	5.3%	5.0%	5.6%	5.8%	4.8%	4.6%	4.9%	

Kinderen van 6-12 met kans op armoede										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Nederland	12.9%	12.1%	11.2%	12.0%	12.7%	13.0%	13.4%	13.7%	13.8%	
Overijssel	11.3%	10.5%	9.9%	10.6%	11.1%	11.2%	11.5%	11.8%	11.9%	
Gemeente Dalfsen	5.7%	5.7%	4.9%	5.5%	7.1%	7.2%	7.1%	8.3%	5.9%	

Kinderen 12-18 met kans op armoede										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Nederland	12.3%	11.7%	10.8%	11.7%	11.9%	12.3%	12.7%	13.1%	13.2%	
Overijssel	10.5%	10.0%	9.3%	10.6%	10.6%	10.8%	11.0%	11.5%	11.4%	
Gemeente Dalfsen	4.3%	6.2%	6.1%	5.9%	5.2%	5.4%	5.9%	6.1%	6.7%	

6. INZICHTEN UIT DE HERSENWETENSCHAP

Baanbrekend op het gebied van effectieve interventies voor armoedebestrijding is het boek 'Schaarste' van Harvard econoom Sendhil Mullainathan en Princeton psycholoog Eldar Shafir¹¹. Zij onderzochten de gevolgen van armoede en kwamen tot de conclusie dat mensen die in armoede leven en schaarste ervaren, van dag tot dag leven, onverstandige beslissingen nemen en lijden aan tunnelvisie. Uit onderzoek¹² blijkt zelfs dat schaarste kan leiden tot een (tijdelijke) daling van het IQ van zo'n dertien punten. Dit is evenveel als het verschil in IQ tussen alcoholisten en niet-alcoholisten. Schaarste en stress als gevolg van armoede- en schuldenproblematiek beïnvloeden verschillende levensdomeinen: mensen kunnen hun aandacht op het werk niet vasthouden en maken als gevolg hiervan fouten, mensen geven onvoldoende aandacht aan hun relaties waardoor hun sociale netwerk wegvalt, stress zorgt voor fysieke en psychische gezondheidsklachten terwijl er juist minder geld en aandacht voor gezondheid is, stress en schaarste zorgen voor minder aandacht aan de opvoeding van en voor kinderen waardoor kinderen indirect de gevolgen van dit alles ondervinden. Door dit alles zijn mensen niet goed meer in staat doelgericht en probleemoplossend te handelen en ligt de aandacht op de korte termijn en niet lange- termijn. Bij het ontwikkelen van een nieuwe integrale kindregeling is het daarom van belang om binnen de nieuwe te ontwikkelen regeling interventies in te zetten die zowel doelgericht als probleemoplossend zijn.

Armoede is dan ook meer dan een financieel probleem. Onderzoek laat zien dat schulden en armoedeproblematiek de werking en ontwikkeling van de hersenen beïnvloeden. Aanhoudende stress omwille van armoede- en schuldenproblematiek leidt tot een andere ontwikkeling van de hersenen¹³. Ieder mens beschikt over een bepaalde bandbreedte (capaciteit) om informatie te verwerken en beslissingen te nemen. Op het moment dat mensen in beslag worden genomen door hun zorgen is het effect dat de focus op het directe gebrek (eten op tafel, huur betalen, kleding voor kinderen) komt te liggen zonder stil te staan bij probleemoplossend handelen en het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Chronische stress over armoede- en schulden, waarvan veelal sprake van is bij huishoudens die generaties lang in armoede leven, beïnvloedt het zelfbeeld: wie iemand is, waar iemand hoort in de wereld, wat de mogelijkheden zijn en wat iemand drijft om doelen te bereiken. Kinderen die opgroeien in armoede kunnen als volwassene het idee hebben dat een normaal leven niet voor hen is weggelegd. Zij denken dat ze slachtoffer van omstandigheden zijn en geen invloed hebben op hun toekomst. Omdat het brein van jonge kinderen nog volop in ontwikkeling is, is het belangrijk dat armoede interventies zich juist richten op kinderen.

Nudges om bandbreedte te creëren

De maatschappij waarin we leven wordt steeds ingewikkelder. Digitalisering zorgt ervoor dat contact meer onpersoonlijk wordt. Juridisering zorgt voor een toename van moeilijk taalgebruik. De maatschappij wordt meer gestuurd door controle waardoor verantwoording toeneemt. En tegelijkertijd neemt het begrip zelfredzaamheid een steeds prominentere plaats in binnen onze maatschappij. Als gevolg van dit alles hebben inwoners steeds meer bureaucratische vaardigheden nodig, terwijl juist mensen die opgroeien in armoede daar vaak minder over beschikken¹⁴. *Nudges* zijn een soort steuntjes in de rug die juist bij deze toegenomen complexiteit een handvat bieden voor mensen die niet over bepaald 'bureaucratische vaardigheden' beschikken. Het doel van het inbouwen van *nudges* is het creëren van bandbreedte zodat de financiële druk verminderd. Voorbeelden daarvan zijn: het sturen van herinneringen naar cliënten voorafgaand aan belangrijke afspraken, het aanpassen van standaardkeuzes waardoor onbewust gestuurd wordt en het aanbieden van directe hulp in plaats van doorverwijzing.

¹¹ Shafir, E., & Mullainathan, S. (2013). *Schaarste. Hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen*. Maven Publishing.

¹² Shafir, E., & Mullainathan, S. (2013). *Schaarste. Hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen*. Maven Publishing.

¹³ Jungmann, N., & Wesdorp, P. (2017). *Hoe inzichten uit de hersenwetenschap leiden tot een betere aanpak van armoede en schulden*. Den Haag: Mobility Mentoring.

¹⁴ Geuns, van, R. (Februari, 2017). *Effectieve armoede- interventies. Lessen uit de gedragsleer*. Congres Armoede Doorgrond 2017.

7. INPUT MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES

Verschillende maatschappelijke organisaties zijn benaderd met de vraag of zij input kunnen geven over het huidige beleid en de nieuw te ontwikkelen kindregeling. In de relatief korte periode voor het schrijven van een eerste opzet van een nieuwe kindregeling, hebben een aantal organisaties input kunnen leveren.

Participatieraad

Signalen die de participatieraad binnenkrijgt zijn gelijk aan de signalen die binnekomen bij de gemeente. De participatieraad geeft aan dat het belangrijk is om extra aandacht te hebben voor vluchtelingenkinderen, jeugdzorg en kinderen met een beperking. Het is volgens de participatieraad niet wenselijk dat er zoveel verschillende potjes zijn. Er zou één pot met geld moeten zijn dat niet gelabeld is voor verschillende regelingen. De kindercadeaubon geeft een stigmatiserend effect met veel administratieve rompslomp waarbij het geld niet altijd ten goede komt voor kinderen en dat is niet wenselijk. Input voor de nieuw te ontwikkelen kindregeling:

Gebruik de uitgangspunten die Klijsma noemt, geld moet daadwerkelijk ten goede komen aan kinderen.	Maak meer gebruik van ervaringsdeskundigen voor het bereiken van mogelijk nog 'verborgen armoede'.
Zou mooi zijn dat er een koppeling gemaakt kan worden tussen armoede en jeugdzorg waarbij de kindregeling een preventieve functie heeft om zwaardere vormen van jeugdzorg in de toekomst te voorkomen.	Ideaalbeeld is dat er een soort 'Pim' komt in de gemeente Dalfsen die zonder label vanuit de gemeente of een organisatie aanwezig is onder de inwoners zelf (sportvelden, culturele instellingen, scholen, speelpleinen, etc.) en daar armoede bij kinderen signaleert, suggesties geeft en via een eigen netwerk zoekt naar oplossingen.
Belangrijk spoor voor het in beeld krijgen van kinderen in armoede zijn juffen en meesters op basisscholen (participatieraad wil hier eventueel wel ondersteuning in bieden).	Beleggen van een conferentie in samenwerking met werkgroep jeugd van de participatieraad waarin de doelgroep zelf nadrukkelijk centraal staat en niet de professionals om de doelgroep heen zoals de conferentie die in november door de gemeente georganiseerd is.

Stap 1 schuldhulpverlening – Jolande Brummelhuis

Het valt Jolande Brummelhuis op dat in vergelijking tot andere gemeenten er in Dalfsen erg veel ondersteuning wordt geboden op het gebied van armoede. Medewerkers gaan soepel om met regelingen en bieden maatwerk. In de gemeente Dalfsen zijn er relatief weinig schrijnende situaties. De schrijnende situaties die zich voordoen zijn vaak situaties van kinderen in gezinnen die schulden hebben en net boven de bijstandsgrens zitten. Het inkomen komt boven 110% van het minimum en er is geen actieve schuldregeling. Er zou meer aandacht moeten zijn voor kinderen uit gezinnen die in dit soort situaties tussen wal en schip vallen. De huidige kindregeling heeft volgens Jolande Brummelhuis als voordeel dat een gedeelte van het bedrag bij ondernemers terecht komt en dat het andere deel als een geldbedrag bijgeschreven wordt op de rekening van mensen. In haar werk ziet ze niet vaak een situatie waarbij het bijgeschreven geld, dat bedoeld is voor kinderen, wordt ingezet voor het aflossen van schulden. Een belangrijke vindplaats voor kinderen in armoede zijn volgens Jolande Brummelhuis de basis- en middelbare scholen. Door het niet betalen van de ouderbijdrage komen gezinnen in beeld die moeilijk rond kunnen komen. Input voor de nieuw te ontwikkelen kindregeling:

Een doorverwijssysteem op scholen op het moment dat de ouderbijdrage niet betaald kan worden. (Vergelijk het met het Zilveren Kruis dat doorverwijst naar gemeenten op het moment dat de ziektekostenpremie niet betaald kan worden).	Structureel onderdak voor de kleding-, voedsel- en speelgoedbank zodat de onzekerheid voor het voortbestaan wordt weggenomen.
---	---

Volledige vergoeding kosten zwemles abonnementen, ook voor zwemlessen bij zwembaden in andere gemeenten (gezinnen die dichtbij Ommen/Raalte wonen).	Verstrekken van een 'Dalfsen-pas' waarmee gebruik gemaakt kan worden van allerlei voorzieningen.
Aanbieden van een week vakantie of kinderkamp in de zomervakantie.	Vrijkaarten voor de kermis.
Internetaansluiting voor schoolgaande kinderen vergoeden.	Verstrekken van laptop, schoenen, etc.
1 aanmeldroute voor alle regelingen.	Aandacht voor jongeren in de leeftijd 18+. Juist dan zijn bijvoorbeeld voor mbo-opleidingen kappersscharen, messen, sportattributen, e.d. nodig waar een behoorlijke eigen bijdrage voor gevraagd wordt.
Maximale inkomensgrens voor een regeling verhogen naar 130% van de toepasselijke bijstandsnorm.	

Speelgoedbank Nieuwleusen/Bert Sepers

Bert Sepers van de speelgoedbank Nieuwleusen geeft aan dat er veel kinderen zijn die opgroeien in armoede en dat deze groep kinderen ook duidelijk in beeld is bij de speelgoedbank. Het aantal kinderen dat gebruik maakt van de speelgoedbank Nieuwleusen loopt alleen maar op en staat nu op een totaal van 267. Bert Sepers geeft aan dat het bij de kindregeling belangrijk is om uit te gaan van vertrouwen. Daarnaast is het belangrijk om de verschillende potjes die er zijn af te schaffen en één regeling te ontwikkelen waarbij de lijnen naar de gemeente kort zijn. Bert Sepers is blij met het bestaan van de kindercadeaubon: *“Zo kan bijvoorbeeld toch de dure schoolagenda worden gekocht, zodat de kinderen niet uit de toon vallen op school”*. Het voordeel van de kindercadeaubon is dat veel gezinnen bereikt worden. Naast voordelen kent de kindercadeaubon ook een aantal verbeterpunten. Zo kan de kindercadeaubon op dit moment ingeleverd worden bij winkels die niets tot weinig van doen hebben met kinderen zoals bijvoorbeeld een autogarage. Daarnaast zijn niet alle winkels bekend met de kindercadeaubon. Het is erg vervelend om in een winkel uit te moeten leggen wat het doel/de functie van de bon is, het schaamtegevoel wordt hierdoor vergroot. Input voor de nieuw te ontwikkelen kindregeling:

Zorg ervoor dat de kindercadeaubon ingeleverd kan worden bij winkels die kind gerelateerde producten aanbieden.	Ontwikkel stickers die ondernemers op de deur van de winkel kunnen plakken om duidelijk te maken dat de kindercadeaubon ingeleverd kan worden.
Zorg voor één kindregeling met vanuit daar korte lijnen naar de gemeente.	Ga uit van de één loket gedachte met daarbij één formulier voor alle voorzieningen. Met name een aanvraag bij het jeugd sportfonds of jeugd cultuurfonds is zeer intensief en vergt een lange adem.
Zorg voor voorlichting op scholen over de regelingen bij de gemeente zowel voor basis als middelbaar onderwijs.	Versterk de zelfredzaamheid van de doelgroepen.

Sociaal Kernteam Dalfsen

De leden van het sociaal kernteam Dalfsen merken op dat veel mensen niet op de hoogte zijn van de minimaregelingen die de gemeente biedt. Schaamte speelt nadrukkelijk een rol en regelingen werken stigmatiserend. Het is vervelend dat iemand voor iedere afzonderlijke regeling weer opnieuw de hele persoonlijke situatie moet toelichten. Sommige ouders komen niet in aanmerking voor bepaalde regelingen vanwege de vermogenstoets. Het vermogen staat dan op de spaarrekening van de kinderen. In het buitengebied is 'stille armoede' pas zichtbaar als de eigen bijdrage aan de orde komt. Bij consultatiebureaus staat sinds een jaar op de vragenlijst de vraag of geld een belemmering is bij

de opvoeding van de kinderen. Tot nu toe is deze vraag altijd met “nee” beantwoord. Aangegeven wordt dat als het kindje slecht slaapt, dit een signaal kan zijn van ruziënde ouders en vaak zit daar mede een schuldenprobleem achter. Er is winst te behalen bij het onder de aandacht brengen van regelingen op scholen, nu is het vaak zo dat scholen allerlei regelingen waar ouders gebruik van kunnen maken “*onder in de la leggen*”. De formulierenbrigade is in het leven geroepen omdat mensen het moeilijk vinden formulieren in te vullen. In de praktijk wordt daar nauwelijks gebruik van gemaakt. Een reden hiervan kan zijn dat de vrijwilliger iemand is die mensen vaker tegenkomen. Input voor de nieuw te ontwikkelen kindregeling:

Inkomensgrens voor kindregelingen hoger dan 110% van de bijstandsnorm vastleggen.	Brugklassers een hogere bijdrage geven, zij hebben op de middelbare school veel nieuwe spullen nodig (laptop, fiets, schooltas, etc.).
Een inlooppunt waar mensen terecht kunnen.	Professionals meer laten adviseren over regelingen.
In nieuwsbrieven van scholen melding maken van regelingen.	Alle instellingen en medewerkers binnen de gemeente op de hoogte brengen van waar we mee bezig zijn en wat het resultaat is ter versterking van hun betrokkenheid.

Jeugdconsulenten gemeente Dalfsen

De jeugdconsulenten binnen de gemeente Dalfsen zien binnen hun caseload geen directe link van jeugdhulp in relatie tot kinderen/jongeren in armoede. Suggesties die meegegeven worden voor de invulling van een nieuw te ontwikkelen kindregeling betreffen:

Ontwikkel een soort webwinkel waarbij je bepaalde punten kunt inwisselen voor kind gerelateerde voorzieningen. Te denken valt aan een fiets, laptop, kleding, etc.	Bieden van financiële opvoedhulp.
Kwijtschelding/financiering van eigen bijdrages die betaald moeten worden voor voorliggende voorzieningen.	Financiering/bijdrage in de kosten van zorgboerderijen/vakantieadressen waar kinderen in vakanties naartoe kunnen als ontlasting voor de ouders.

Nog te spreken maatschappelijke organisaties

De periode van maart t/m juli willen we gebruiken om meer input vanuit maatschappelijke organisaties te ontvangen. Daarbij gaan we onder meer in gesprek met:

Kinderen	Inkomensconsulenten gemeente Dalfsen	Noodfonds Zwolle
Jeugdsport- jeugdcultuurfonds	Kledingbank	Huiswerkbegeleiding
Voedselbank	Platform Stil Leed	Diaconaal platform
Scholen	Humanitas thuisadministratie	GGD/consultatiebureau
SMON	ntb	

8. SUGGESTIES/BEST PRACTICES

De volgende suggesties en goede voorbeelden dienen als voorbeelden van interventies die onderdeel kunnen zijn van de nieuw te ontwikkelen kindregeling.

Kinderen betrekken

Project Consulting Kids

Jetta Klijnsma benadrukt een aantal keer dat het van groot belang is om de betrokkenheid van kinderen te vergroten: *“Het is essentieel dat de samenwerkingsverbanden aansluiten bij de behoeften en leefwereld van kinderen”*¹⁵. De staatssecretaris heeft aan Consulting Kids gevraagd om kinderen te laten meedenken. Consulting Kids gaat in 2017 op tien basisscholen in tien verschillende gemeenten verspreid over het land met kinderen in gesprek om mee te denken over de beste inzet van de extra middel voor kinderarmoedebestrijding. De resultaten die hieruit voortkomen zullen ter kennisgeving aan u als raadsleden worden gepresenteerd zodat deze inzichten ertoe bijdragen dat de gemeente Dalfsen het tegengaan van armoede onder kinderen in de toekomst nog doeltreffender vorm kan geven.

Kinderen uit de gemeente Dalfsen betrekken

Gemeente Dalfsen in samenwerking met scholen en/of speelgoedbank

Zowel de VNG als Staatssecretaris Klijnsma hechten veel waarde aan het actief betrekken van kinderen bij de vormgeving van de kindregeling. Deze moet tenslotte aansluiten bij de behoeften en leefwereld van kinderen. Dit bevordert het gebruik van de regeling (effectiviteit) en de positieve impact op de ontwikkeling van het kind (duurzaamheid). Gemeenten die daar ervaring mee hebben, zijn daar zeer lovend over. Uit onderzoek van Bureau Bartels van 9 november 2016 blijkt dat slechts 18% van alle gemeenten kinderen in de gelegenheid stelt actief mee te denken over de opzet, vormgeving en invulling van de kindregeling. Daarbij is het ook een uitdaging om kinderen betrokken te krijgen. Goede voorbeelden zijn een “pizza-overleg” met kinderen. Daarnaast kan gedacht worden aan theaterlessen in de klas waarbij het onderwerp ‘armoede’ centraal komt te staan.

Gemeente Vught: “We willen van jongeren horen wat er bij ze leeft en wat ze bezig houdt. Dat hebben we nodig bij onze beleidsontwikkelingen. Maar hoe krijg je jongeren warm om daar met ons over te praten? Gewoon, pizza’s bestellen en samen tijdens het eten kletsen over van alles en nog wat. Ook over zaken die wij als gemeente ‘denken te moeten ontwikkelen’. Zo is het pizza-overleg Vught ontstaan. Dit pizza-overleg, dat je formeel een ‘klankbordbijeenkomst’ kan noemen, hebben we meerdere keren per jaar. We betrekken steeds verschillende doelgroepen. Zo gaan we binnenkort tijdens het eten van een pizza met een aantal brugklassers om tafel over hun specifieke wensen. Denk aan het trapveld, veiligheid, de hangbank of de wifiplek. Tussen neus en lippen door praten we dan ook over het armoedebeleid en de inhoud van het Kindpakket.”

Begeleiding naar economische zelfredzaamheid

Project Mobility Mentoring

Mobility Mentoring¹⁶ combineert het onderwerp armoede met de actuele inzichten uit de hersenwetenschap en heeft tot doel mensen te begeleiden naar economische zelfredzaamheid. Het gaat er daarbij om dat professionals een groter bewustzijn ontwikkelen ten aanzien van de impact van stress op gedrag en dat zij daar in hun begeleiding op aansluiten. De instrumenten die door professionals bij de dienstverlening ingezet kunnen worden zijn hulpmiddelen om mensen die van dag tot dag leven te prikkelen langetermijn doelen te stellen en ze te ondersteunen in het bereiken van deze doelen. Kenmerkend voor ‘mentoring’ is dat de professional nadrukkelijk een positie naast de deelnemer kiest.

Ervaringsdeskundigen om generatiearmoede te doorbreken

Project Sterk uit Armoede – Stichting Mens en Maatschappij

¹⁵ Jetta Klijnsma. (November, 2016). *Kamerbrief Voortgang kansen voor alle kinderen*. Pagina 3/4.

¹⁶ Jungmann, N., & Wesdorp, P. (2017). *Hoe inzichten uit de hersenwetenschap leiden tot een betere aanpak van armoede en schulden*. Den Haag: Mobility Mentoring.

Veel kinderen groeien op in een bepaald sociaal milieu waarbij huishoudens generaties lang in armoede opgroeien. Op een aantal locaties in Nederland worden, naar voorbeeld van Belgische methodiek, ervaringsdeskundigen ingezet om generatie armoede te doorbreken¹⁷. De aanpak zet de sociaal cognitieve component in om armoede te doorbreken. Ervaringsdeskundigen worden in een betaalde functie ingezet om de kloof tussen de leefwereld van huishoudens en daarbij ook kinderen in (generatie) armoede, en de systeemwereld van organisaties met wie zij te maken hebben te overbruggen. Ze weten mensen in armoede letterlijk en figuurlijk 'te bereiken' en bieden perspectief en eigen kracht. Ervaringsdeskundigen hebben zelf langdurig in een dergelijke situatie verkeerdt. Zij herkennen situaties eerder, en kunnen een brug slaan tussen ouders/kinderen en professionals, omdat het gevoel van wij tegen zij minder wordt. Ervaringsdeskundigen herkennen met *name* "de gekwetste binnenkant" omdat zij weten hoe het voelt om in armoede op te groeien. De ervaringsdeskundige kan het verschil maken tussen wel accepteren van hulp en gebruik maken van minimaregelingen en het niet accepteren en niet gebruik maken.

Financiële bewustwording jongeren

Diverse schoolprojecten, bijvoorbeeld in samenwerking met NIBUD

Kinderen die opgroeien in generatie armoede worden doorgaans niet financieel opgevoed, omdat de ouders deze opvoeding ook niet hebben gehad. Het is belangrijk dit te doorbreken, ook gezien de negatieve effecten van armoede. Dit betekent dat kinderen naast financiële bewustwording ook de bijbehorende gedragsverandering moeten leren. En daarbij geldt, hoe eerder hoe beter. Op scholen kunnen hiervoor projecten worden uitgevoerd. De gemeente kan scholen faciliteren om zelf of met externen een project uit te voeren. Het NIBUD biedt bijvoorbeeld op Nibud.nl veel informatie over financiële opvoeding, kosten van studeren en de voor- en nadelen van lenen. Het NIBUD heeft gratis rekentools waarmee kan worden berekend wat de ideale spaarbuffer is en waar persoonlijk budgetadvies kan worden gekregen op basis van uw inkomsten en uitgaven. Dit laatste is meer voor ouders bedoeld, maar kinderen kunnen vanaf 14 jaar al inkomsten verwerven.

Een loket gedachte

Gemeente Dalfsen of gemeente Dalfsen in samenwerking met professional

Alle geïnterviewde partijen geven aan dat één aanvraag loket zeer wenselijk is. Het wordt als belemmerend ervaren dat elke instelling gegevens opvraagt en dat mensen elke keer hun verhaal moeten delen met weer een andere professional. Het is daarom wenselijk dat er in het Samen Doen loket naast Wmo en Jeugd één aanspraakpunt voor Participatie komt.

Maatwerkbudget

Sociale kernteams

Een onderdeel van de integrale kindregeling zou een maatwerkbudget voor de drie sociale kernteams kunnen zijn. Nu komt het voor dat sociale kernteams in een gezin constateren dat bepaalde ondersteuning nodig is voor een kind maar deze ondersteuning niet geboden kan worden vanwege het feit dat de desbetreffende situatie niet binnen een bestaande regeling van de gemeente past. In dit soort situaties zou een maatwerkbudget specifiek voor kinderen in armoede een uitkomst bieden.

Kinderen en ouders actief informeren

Gemeente Dalfsen

De staatssecretaris benadrukt in haar Kamerbrief dat het van groot belang is om bekendheid te genereren voor de regelingen die gemeenten bieden: "Het is essentieel dat kinderen zelf, hun ouders, en de omliggende netwerken zoals scholen en Centra voor Jeugd en Gezin, gaan weten dat er extra mogelijkheden voor ondersteuning zijn en waar ze die kunnen aanvragen"¹⁸. Een mogelijkheid voor het actief informeren van kinderen en ouders is het jaarlijks uitgeven en verspreiden van een folder met daarin een overzicht van zowel landelijke als gemeentelijke kindregelingen. Op deze manier wordt

¹⁷ Stichting Mens en Maatschappij. (2017). Sterk uit Armoede. Doorbreken van generatie armoede en sociale uitsluiting. Opgehaald van: <http://stichtingmensenmaatschappij.weebly.com/sterk-uit-armoede.html>.

¹⁸ Jetta Klijnsma. (November, 2016). Kamerbrief Voortgang kansen voor alle kinderen. Pagina 4/4.

de nieuwe integrale kindregeling en de mogelijkheden voor kinderen hieruit actief bij kinderen en ouders onder de aandacht gebracht.

Inbouwen van Nudges Bandbreedte creëren

Nudges spelen in op ons automatische en onbewuste gedrag en zijn effectief om financiële druk te verminderen en bandbreedte te creëren. De interventie bestaat uit 4 toepassingen die te classificeren zijn als makkelijk, aantrekkelijk, sociaal, tijdgebonden.

Makkelijk

Een voorbeeld van ‘makkelijk’ kan betrekking hebben op het aanpassen van het taalniveau naar maximaal B1 niveau. Veel communicatie naar huishoudens die opgroeien in armoede is te ingewikkeld. Het effect hiervan is wantrouwen richting de gemeente: *“Als we de brief niet begrijpen, vertrouwen we de afzender niet meer”*¹⁹. Een interventie kan bijvoorbeeld gericht zijn op het inhuren van een professional om brieven en berichtgeving te hertalen naar maximaal B1 niveau.

Aantrekkelijk

Een voorbeeld van ‘aantrekkelijk’ heeft te maken met de manier waarom een bepaalde regeling bij de doelgroep onder de aandacht wordt gebracht. Onderstaande afbeelding probeert dit weer te geven. In een situatie waarin je financiële bandbreedte beperkt is en je veel brieven/folders/reclame in je brievenbus ontvangt, trekt enkel al omwille van vormgeving, de advertentie van het ‘geld lenen’ meer aandacht dan de beschikking van de gemeente Dalfsen waarin staat dat de kindercadeaubonnen afgehaald kunnen worden. Het is daarom belangrijk om de boodschap die je als gemeente wilt overdragen aantrekkelijk en persoonlijk te maken door gebruik van visualisatie en kleuren zodat het de aandacht van mensen en kinderen trekt.

The image is an advertisement for Krediet Concurrent. It features a red starburst with the text 'RENTE vanaf 4,5%!'. To the right, there is a slider labeled 'Hoeveel wilt u lenen?' with values ranging from €500 to €50.000. The main text of the ad says 'Let op! Geld lenen kost geld' and 'Krediet Concurrent want te duur lenen kan overal'. Below the slider, there are four bullet points: 'Gratis en vrijblijvende offerte', 'Lage maandlasten en zeer scherpe rente', 'Zelf gemakkelijk je krediet berekenen', and 'Direct online je krediet afsluiten'. At the bottom, it says 'Vraag nu online uw doorlopend krediet aan!' and 'Direct Aanvragen >>'.

Sociaal

Een voorbeeld van ‘sociaal’ is het laten zien van het effect van een bepaalde regeling door mensen aan te moedigen hun doelen te delen met anderen in de doelgroep. Een voorbeeld hiervan is: *“Al ruim 200 inwoners uit de gemeente Dalfsen maken gebruik van de kindercadeaubon. Wilt u ook graag dat uw kinderen gewoon mee kunnen doen in de gemeente, dan kunt u hier een aanvraag indienen”*. Het

¹⁹ Geuns, van, R. (Februari, 2017). *Effectieve armoede- interventies. Lessen uit de gedragsleer*. Congres Armoede Doorgrond 2017.

gegeven dat iemand weet niet de enige in de gemeente te zijn voor het indienen van een aanvraag, verlaagt de drempel en het schaamtegevoel.

Tijdgebonden

Een voorbeeld van een ‘tijdsgebonden’ nudge is het aanspreken van mensen wanneer je verwacht dat ze het meest toegankelijk zijn. Een andere mogelijkheid is het vergroten van directe voordelen zodat het lijkt dat iets op korte termijn al effect heeft. Ook het waarschuwen in de zin van “*U hebt nog 15 dagen om uw belastingaangifte te doen*”, is een vorm van een tijdgebonden nudge. Daarbij is het van belang om goed te timen, niet 3 weken of 3 dagen voorafgaand aan de deadline.

9. TIJDPAD VERVOLGPROCES

	April 17	Mei 17	Juni 17	Juli 17	Aug 17	Sep 17
Bespreking voorliggend plan commissievergadering						
Bespreken voorliggend plan raadsvergadering						
Input Maatschappelijke Organisaties						
Uitwerken integrale Kindregeling						
Plan ter inzage leggen						

	Okt 17	Nov 17	Dec 17	Jan 18
Bespreking invulling integrale kindregeling commissievergadering				
Bespreken invulling integrale kindregeling raadsvergadering				
Eventuele vervolgacties uitzetten				
Ingang nieuwe integrale kindregeling				